

שבת דף טו

אמר רב הונא : בשלשה מקומות נחלקו שמאי והלל.

הנושא	שמאי	הלל	הכרעת חכמים בניגוד לדעות שמאי והלל
חלה	קב	קביים	קב ומחצה
מים שאובין פוסלין את המקווה (לפני שהמקווה מליאה 40 סאה)	מלא הין מים שאובים (הין = 12 לוג)	תשעה קבין	שלושה לוגים
ממתי נדה נחשבת טמאה (לעניין לטמא כלים וכו')	דיין שעתן – מהזמן שהיא ראתה דם	מפקידה לפקידה – למפרע מהזמן האחרון שהיא בדקה	מעת לעת - ממעט על יד מפקידה לפקידה, ומפקידה לפקידה - ממעט על יד מעת לעת – מטמאים למפרע אבל מקילים שזה או 24 שעות לפני או מהבדיקה האחרונה – והוכלים לפי מה שהיה הכי קרוב למתי שראתה דם

חידושי הרשב"א מסכת שבת דף טו עמוד א

- הא דתנן שמאי אומר מקב חלה. כתבו משמו של רבינו תם ז"ל דכיון דכתיב חלה תרימו תרומה ותתנו לכהן בעינן שיהא בה כדי נתינה ואין נתינה פחותה מכביצה וכדקימא לן דשעור אוכלין בכביצה, ושמאי אזיל בתר דעתא דבעל הבית שהוא מפריש אחד מכ"ד נמצא מפריש מקב כביצה, והלל אזיל בתר דעתו של נחתום שהוא מפריש אחד משמנה וארבעים ונמצא מפריש מקביים כביצה.
- פירש הראב"ד ז"ל דטעמיה דהלל מפני שהיא המדה הגדולה שנאמרה בתורה כדכתיב ושמן זית הין, ואף על פי שנאמרו בתורה מדות קטנות כיון דמים שאובין לפסול את המקוה דרבנן אזלינן לקולא ולא מיפסל אלא בשיעורא רבה, ולפיכך שנה לו רבו הין לגלות לו שמפני שנאמרה בתורה הוא פוסל את המקוה, ושמאי סבר תשעה קבין לפי שהן ראויין לשטיפת כל הגוף ועזרא תקנס לבעלי קריין לפיכך חשיבי כמקוה פסול ופוסלין, וחכמים אומרים שלשת לוגין מפני שהן חשובין שנתן הכתוב לקרבנות הצבור מדה זו שהיא רביעית ההין ואזלינן בתר שיעורא זוטא, ואף על גב דאשכחן לוג שמן, בצבור מיהא לא אשכחן פחות משלשת לוגין, ולא אשכחן לוג אלא שמן אבל יין אין פחות מרביעית שהוא שלשת לוגין.

קושי: ותו ליכא? והאיכא: הלל אומר לסמוך, ושמאי אומר שלא לסמוך!
תירוץ: כי קאמר, רב הונא - היכא דליכא פלוגתא דרבוותא בהדייהו
עוד קושי: והאיכא: הבוצר לגת, שמאי אומר: הוכשר, והלל אומר: לא הוכשר!
תירוץ: בר מיניה דההיא - דהתם קא שתיק ליה הלל לשמאי.

יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים גזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית, קושי: והא רבנן דשמנים שנה גזור! ...
תירוץ 1:

גוש אדמה	לשרוף	יוסי בן יועזר...	רבנן דשמונים שנה
אוויר של ארץ העמים (בלי נגיעה בקרקע)	לא כלום		לשרוף לתלות

קושי: והאמר אילפא: ידיים תחלת גזירתן לשריפה. ידיים הוא דתחלת גזירתן לשריפה, הא מידי אחרינא - לא!

תירוץ 2:

רובן דשמונים שנה	יוסי בן יעזר...	
לשרוף	לתלות	גוש אדמה
לתלות	לא כלום	אור של ארץ העמים (בלי נגיעה בקרקע)

קושי: ואכתי, באושא גזור! דתנן: על ששה ספקות שורפין את התרומה: על ספק בית הפרס, ועל ספק עפר הבא מארץ העמים, ועל ספק בגדי עם הארץ, ועל ספק כלים הנמצאין, ועל ספק הרוקין, ועל ספק מי רגלי אדם שכנגד מי רגלי בהמה. על ודאי מגען [שהוא] ספק טומאתן שורפין את התרומה. רבי יוסי אומר: אף על ספק מגען ברשות היחיד שורפין. וחכמים אומרים: ברשות היחיד - תולין, ברשות הרבים - מהורין. ואמר עולא: אלו ששה ספיקות - באושא התקינו!

אושא	רובן דשמונים שנה	יוסי בן יעזר...	
לשרוף	לתלות	לתלות	גוש אדמה
לתלות	לתלות	לא כלום	אור של ארץ העמים (בלי נגיעה בקרקע)

שאלה: כלי זכוכית מאי טעמא גזור בהו רבנן טומאה?
תשובה: אמר רבי יוחנן אמר ריש לקיש: הואיל ותחלת ברייתן מן החול - שוינהו רבנן ככלי חרס.
קושי: אלא מעתה לא תהא להן טהרה במקוה, אלמה תנן: ואלו חוצצין בכלים: הזפת והמור בכלי זכוכית!
תירוץ: הכא במאי עסקין - כגון שניקבו והטיף לתוכן אבר. ורבי מאיר היא, דאמר: הכל הולך אחר המעמיד. דתניא, כלי זכוכית שנקבו והטיף לתוכן אבר, אמר רבן שמעון בן גמליאל: רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרין.

מושגים

הפרשת חלה
 מים שאובים
 דיין שעתה/מפקידה לפקידה/מעת לעת
 סמיכה
 הבוצר לגת
 שבעה משקין שמכשירים לקבל טומאה – יד שחט דם – יין, דבש, שמן, חלב, טל, דם, מים
 כלי זכוכית
 הכל הולך אחר המעמיד